

จดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดิน

OMBUDSMAN NEWS

ปีที่ 7 ฉบับที่ 43 ประจำเดือน ตุลาคม 2560

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม กำหนดวันสำหรับพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ระหว่างวันที่ 25 ถึงวันที่ 29 ตุลาคม พุทธศักราช 2560 วันถวายพระเพลิงพระบรมศพ ซึ่งเป็นวันสำคัญที่สุดของการพระราชพิธี กำหนดขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ 26 ตุลาคม พุทธศักราช 2560

สำหรับจดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดินฉบับนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร โดยเนื้อหาประกอบด้วยประวัติความเป็นมาของพระราชพิธี คติความเชื่อ โครงสร้างส่วนประกอบของพระเมรุมาศ และริ้วขบวนเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศ รวมถึงประเภทและความหมายของดอกไม้จันทน์ที่รัฐบาลกำหนดใช้ในงานพระราชพิธีที่มีด้วยกัน 7 แบบชนิด

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดินฉบับนี้ จะนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับพระราชพิธีอันสำคัญยิ่งนี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบและร่วมน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงเหน็ดเหนื่อยและตรากตรำเพื่อความสุขของปวงชนชาวไทยมากกว่า 70 ปี

กองบรรณาธิการ

Ombudsman News

ที่ปรึกษา	พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์, นายบุรินทร์ ฐาปนกุลย์
บรรณาธิการบริหาร	นายรักษเกชา แฉ่ฉาย
บรรณาธิการ	นายกรรชิ่ง อิศรางกูร ณ อยุธยา
กองบรรณาธิการ	นางสาวรัตนสิริ ดวงวิชัย, นางสาวดารารัตน์ โพธิ์อุไร, นายอดิศักดิ์ นาคติลก นางสาวพลอยไพลิน สารสิน, นายวินัย วิริยะฐานะกุล นางสาวเกตุวีไล มาตแย้ม, นายพิวัฒน์ จอมจิต, นางสาวนพพรณ อิมดวง นางสาวจุฬาลักษณ์ ดิษประเสริฐ, นายธรรมนุญ กิจการ
ออกแบบศิลปกรรม	นายทศพล ทองธิราช
พิมพ์ที่	บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อม
รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

เดือนตุลาคม พุทธศักราช 2560 จะเป็นเดือนที่มีความสำคัญและอยู่ในความทรงจำของปวงชนชาวไทย ไปอีกนานเท่าอนันต์ เนื่องจากเป็นเดือนที่มีพระราชพิธีที่สำคัญคือ พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งจัดขึ้นเพื่อถวายความอาลัยครั้งสุดท้ายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ณ พระเมรุมาศมณฑลพิธีท้องสนามหลวง ระหว่างวันที่ 25 - 29 ตุลาคม 2560 จดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดินฉบับเดือนตุลาคมนี้ จึงขอเสนอรายละเอียดต่างๆ ในพระราชพิธีอันสำคัญยิ่งนี้ เพื่อแสดงความจงรักภักดีและน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน อีกทั้งเพื่อร่วมถวายความอาลัยครั้งสุดท้ายแด่พระมหาจักรีผู้เป็นที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย

คติจักรวาลวิทยาในพระเมรุมาศ

พระเมรุมาศในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีที่มาจากคติความเชื่อเรื่องโลกและจักรวาล (คติจักรวาลวิทยา) เช่นเดียวกับพระมหากษัตริย์ไทยองค์ก่อน ๆ โดยในหนังสือไตรภูมิพระร่วงได้บรรยายไว้ว่า จักรวาลมีลักษณะเป็นวงกลม มีเขาพระสุเมรุเป็นศูนย์กลางของจักรวาล บนเขาพระสุเมรุเป็นที่ตั้งของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีไพชยนต์ปราสาทอยู่กลางเมือง เขาพระสุเมรุล้อมรอบด้วยทะเล 7 ชั้น เรียกว่า “ทะเลสีทันดร” สลับด้วยภูเขา 7 ลูก เรียกว่า “สัตตบริภัณฑ์” ส่วนเชิงเขาพระสุเมรุนั้นเป็นที่ตั้งของป่าหิมพานต์และสระโนดาต ถัดออกมาเป็นทวีปทั้ง 4 และมหาสมุทรทั้ง 4 ซึ่งมนุษย์เราอาศัยอยู่ในชมพูทวีปนั่นเอง

พระเมรุมาศเปรียบเสมือนเขาพระสุเมรุอันเป็นศูนย์กลางของจักรวาลและมีอาคารรายล้อมเหมือนสิ่งต่าง ๆ ที่รายล้อมจักรวาล อย่างไรก็ตาม เป็นการยากที่จะระบุความหมายอย่างแน่ชัดในแบบแผนของพระเมรุมาศทั้งหมด เนื่องจากสิ่งก่อสร้างบางอย่างก็สร้างขึ้นตามประโยชน์ใช้สอย อาทิ พระที่นั่งทรงธรรม ใช้เป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ เมื่อเสด็จไปงานถวายพระเพลิง

การสร้างพระเมรุมาศในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ คือ การแสดงความเคารพอย่างสูงสุดที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ใหม่ทรงถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพระบรมโกศ ซึ่งเป็นโบราณราชประเพณีที่ทำสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยา

คติความเชื่อเรื่องกษัตริย์เป็นสมมติเทพ

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้มีคติความเชื่อเรื่องกษัตริย์เป็นสมมติเทพ หมายถึง พระมหากษัตริย์ทรงเป็นเทพลงมาจุติเกิดเป็นมนุษย์ เพื่อประกอบคุณความดีและสะสมบารมี เมื่อเสด็จสวรรคตก็กลับขึ้นสรวงสวรรค์ ซึ่งความเชื่อดังกล่าวได้รับมาจากคติพราหมณ์ของขอม เรียกว่าพระมหากษัตริย์หรือผู้ปกครองว่า “สมมติเทพ” หรือ “เทวราชา” คือ ลักษณะการปกครองที่พระมหากษัตริย์เป็นคนเดียวที่มีอำนาจสูงสุดในการปกครองแผ่นดิน โดยมีความเชื่อว่า ได้รับบัญชาสวรรค์หรือเป็นตัวแทนสวรรค์ลงมาปกครองมวลมนุษย์ เราเรียกการปกครองแบบนี้ว่า “ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช”

พระเมรุมาศ 9 ยอด

สำหรับพระเมรุมาศพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ประกอบด้วยอาคารทรงบุษบก จำนวน 9 องค์ ตั้งอยู่บนฐานชลากรรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 3 ชั้น มีบันไดทางขึ้น ทั้ง 4 ทิศ ทิศตะวันตกหันหน้าเข้าพระที่นั่งทรงธรรม ทิศตะวันออกติดตั้งลิฟต์ และทิศเหนือติดตั้งสะพานเกรินสำหรับเชิญพระบรมโกศจากราชรถปืนใหญ่ขึ้นบนพระเมรุมาศ โดยโครงสร้างพระเมรุมาศ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. ลานอุตราวรรต หรือ พื้นรอบฐานพระเมรุมาศ มีสระอโนดาตทั้งสี่ทิศและเขามอจำลอง ภายในสระประดับด้วยประติมากรรมสัตว์หิมพานต์ ได้แก่ ช้าง โค สิงห์ ม้า และสัตว์หิมพานต์ตระกูลต่าง ๆ
2. ฐานชลากรชั้นที่ 1 เป็นชั้นล่างสุด มีฐานสิงห์เป็นรั้วราชวัตร ฉัตร แสดงอาณาเขตพระเมรุมาศ และมีเทวดานั่งคุกเข่าถือบังแทรก ส่วนที่มุมทั้งสี่ของฐานมีประติมากรรมท้าวจตุโลกบาลประทับยืนหันหน้าเข้าสู่บุษบกองค์ประธาน
3. ฐานชลากรชั้นที่ 2 มีหอบเลื่องทรงบุษบกูปแบบเดียวกันตั้งอยู่ที่มุมทั้งสี่ ใช้สำหรับจัดเก็บพระโกศทองใหญ่และพระโกศไม้จันทน์ รวมถึงอุปกรณ์สำหรับงานพระราชพิธี
4. ฐานชลากรชั้นที่ 3 ฐานบุษบกประธานประดับประติมากรรมเทพชุมนุม จำนวน 108 องค์โดยรอบ รองรับด้วยฐานสิงห์ซึ่งประดับประติมากรรมครุฑชุกุนาคโดยรอบอีกชั้นหนึ่ง มุมทั้งสี่ของฐานชั้นที่ 3 นี้ เป็นที่ตั้งของช่างทรงบุษบกยอดมณฑปชั้นเชิงกลอน 5 ชั้น ใช้สำหรับพระพิธีธรรม 4 สำหรับ นั่งสวดอภิธรรมสลับกันไปตลอดนับตั้งแต่พระบรมศพประดิษฐานบนพระจิตกาธานจนกระทั่งถวายพระเพลิงพระบรมศพเสร็จ
5. จุดกึ่งกลางชั้นบนสุด มีบุษบกองค์ประธานตั้งอยู่ เป็นอาคารทรงบุษบกยอดมณฑปชั้นเชิงกลอน 7 ชั้น ภายในมีพระจิตกาธาน เป็นที่ประดิษฐานพระบรมโกศ ผนังโดยรอบเปิดโล่ง ติดตั้งพระวิสูตร (ม่าน) และฉากบังเพลิงเขียนภาพพระนารายณ์อวตารตอนบน และภาพโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตอนล่าง ที่ยอดบนสุด ประดิษฐานนพปฎลมหาเศวตฉัตร (ฉัตรขาว 9 ชั้น)

กรมศิลปากรยึดหลักแนวคิดในการออกแบบพระเมรุมาศพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยคำนึงถึงความสมพระเกียรติตามหลักโบราณราชประเพณี และคติความเชื่อเรื่องพระมหากษัตริย์เป็นสมมติเทพ ซึ่งเรียกว่า “พระเมรุมาศ 9 ยอด” ประกอบด้วยอาคารทรงบุษบก จำนวน 9 องค์ โดยมี

“บุษบกองค์ประธาน” อยู่ตรงกึ่งกลางของฐานชลากรชั้นบนสุด 1 องค์ เป็นอาคารทรงบุษบกยอดมณฑปชั้นเชิงกลอน 7 ชั้น เป็นที่ตั้งของพระจิตกาธานใช้สำหรับถวายพระเพลิงพระบรมศพ

พระจิตกาธาน คือ เซึ่งตะกอนหรือฐานที่สร้างขึ้นสำหรับเผาศพ เป็นคำที่ใช้สำหรับพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมวงศานุวงศ์ ประกอบด้วยแท่นฐานสำหรับเผาทรงสี่เหลี่ยม ภายในใต้ดินเสมอปากฐานสำหรับวางพื้นไม้จันทน์ พระจิตกาธาน มักประดับตกแต่งด้วยกระดาศสีและเครื่องสด เช่น ดอกไม้ ใบไม้ ใบตอง หยวกกล้วยและผลไม้บางชนิด เป็นต้น สำหรับเป็นเครื่องกันไฟในการถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระจิตกาธานตั้งอยู่บนฐานชลาชนันบนสุด ภายในบุษบกองค์ประธาน

บุษบกองค์ประธาน

ทางขึ้นลงพระเมรุมาศในชั้นจิตกาธาน จะมีเครื่องกันเรียกว่า “ฉากบังเพลิง” มีลักษณะเป็นฉากพับได้ ติดไว้กับเสาทั้ง 4 ด้าน บริเวณบันไดขึ้นลงพระเมรุมาศ เพื่อมิให้เห็นการถวายพระเพลิงพระบรมศพ และใช้บังลม ส่วนมากมักเขียนจิตรกรรมประดับตกแต่งด้วยภาพเทวดา

ฉากบังเพลิงในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทั้ง 4 ทิศ ด้านหน้าเป็นภาพพระนารายณ์อวตารในปางต่าง ๆ 8 ปาง พร้อมสัตว์พาหนะ และกลุ่มเทวดา ด้านล่างเป็นภาพโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในหมวดดิน น้ำ ลม และไฟ

ทิศเหนือ เป็นภาพพระนารายณ์อวตารปางที่ 2 กูรมาวตาร (อวตารเป็นเต่า) และปางที่ 1 มัตสยวตาร (อวตารเป็นปลา) ด้านล่างเป็นภาพโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในหมวดน้ำ 6 โครงการ ได้แก่ ฟนหลวง ฝายต้นน้ำ อ่างเก็บน้ำเขาเต่า เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริน และกังหันน้ำชัยพัฒนา

ทิศตะวันออก เป็นภาพพระนารายณ์อวตารปางที่ 4 นรสิงหาวตาร (อวตารเป็นสิงห์ครึ่งคน) และปางที่ 3 วราหาวตาร (อวตารเป็นหมูป่า) ด้านล่างเป็นโครงการในหมวดดิน 6 โครงการ ได้แก่ ดินกรวด ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ดินเค็ม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน ดินทราย ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน และโครงการหุบกะพง-ดอนห้วยขุน ดินดาน ลูกรัง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย ดินพรุ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภุลทอง และดินเปรี้ยว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภุลทอง

ทิศใต้ เป็นภาพพระนารายณ์อวตารปางที่ 7 รามาวตาร (อวตารเป็นพระราม) และปางที่ 6 ปรศุรามาวตาร (อวตารเป็นพราหมณ์ผู้ใช้ขวานเป็นอาวุธ) ด้านล่างเป็นโครงการในหมวดไฟ 6 โครงการ ได้แก่ สบู่ดำ ปลุกเพื่อสกัดน้ำมัน สามารถใช้แทนน้ำมันดีเซล โรงงานผลิตไบโอดีเซล ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอทอง เชื้อเพลิงอัดแท่ง แกลบอัดแท่ง โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา ก๊าซชีวภาพ โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา พลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ ผลิตกระแสไฟฟ้า ใช้ไฟฟ้าสำหรับอุปกรณ์รับส่งสัญญาณดาวเทียม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ และกังหันน้ำผลิตไฟฟ้าที่ประตูน้ำคลองลัดโพธิ์

ทิศตะวันตก เป็นภาพพระนารายณ์อวตารปางที่ 10 กัลกยวตาร (อวตารเป็นมนุษย์ผู้มีม้าขาว) และปางที่ 8 กฤษณาวตาร (อวตารเป็นพระกฤษณะ) ด้านล่างเป็นโครงการในหมวดลม 6 โครงการ ได้แก่ กังหันลม โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ บ้านหนองคอกไก่ จ.เพชรบุรี เพื่อการผันน้ำจากที่ต่ำชกน้ำขึ้นที่สูง กังหันลม โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ดอยม่อนล้าน จ.เชียงใหม่ กังหันลม โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบวาตภัยแหลมตะลุมพุก จ.นครศรีธรรมราช และมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ปอดของกรุงเทพฯ พระราชดำริพื้นที่บางกะเจ้า อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

ช่าง

“ช่าง” จะอยู่ถัดออกมาจากบุษบกองค์ประธาน เป็นอาคารทรงบุษบกยอดมณฑปชั้นเชิงกลอน 5 ชั้น มีทั้งหมด 4 องค์ ตั้งอยู่มุมทั้ง 4 เป็นที่สำหรับพระพิธีธรรม 4 สำหรับ นั่งสวดพระอภิธรรม เริ่มสวดตั้งแต่พระบรมศพประดิษฐานบนพระจิตกาธาน จนกระทั่งถวายพระเพลิงพระบรมศพแล้วเสร็จ โดยสวดเวียนกันไปทีละสำหรับ (1 สำหรับประกอบด้วยพระสงฆ์ 4 รูป)

พระพิธีธรรม คือ ชื่อตำแหน่งของพระสงฆ์ โดยพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งแก่วัด ไม่ได้พระราชทานแก่พระสงฆ์ ปัจจุบันมี 10 วัด คือ

1. วัดราชสิทธิาราม
2. วัดอนงค์ราม
3. วัดประยุรวงศาวาส
4. วัดจักรวรรดิราชาวาส
5. วัดระฆังโฆสิตาราม
6. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์
7. วัดสระเกศ
8. วัดบวรนิเวศวิหาร
9. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
10. วัดสุทัศน์เทพวราราม

หอเปลื้อง

“หอเปลื้อง” จะถัดลงมาบนฐานชาลา ชั้นที่ 2 มีจำนวน 4 องค์ เป็นทรงบุษบกกรุปแบบเดียวกับช่าง ตั้งอยู่ที่มุมทั้ง 4 ที่อยู่วงนอกสุดของพระเมรุมาศ เป็นที่จัดเก็บพระโกศทองใหญ่ พระโกศไม้จันทน์ และอุปกรณ์สำหรับงานพระราชพิธี เช่น ฟืน ดอกไม้จันทน์ ชันน้ำ เป็นต้น

เครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศในพระราชพิธี

พระมหากษัตริย์ไทยผู้ทรงทศพิธราชธรรม มีพระมหากษัตริย์คุณอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศชาติ ทรงได้รับการยกย่องเป็นสมมติเทพ กล่าวคือเป็นเทวดาจุติลงมาอุบัติบนโลกมนุษย์ ครั้นเมื่อสวรรคตเท่ากับเป็นการเสด็จกลับสู่สรวงสวรรค์ พระราชพิธีอันเกี่ยวเนื่องกับพระบรมศพจึงถือเป็นการถวายพระเกียรติยศสูงสุดตามโบราณราชประเพณีการถวายพระเพลิงพระบรมศพ เพื่อน้อมส่งเสด็จพระมหากษัตริย์สู่สวรรคาลัย โดยอัญเชิญพระบรมโกศทรงพระบรมศพออกจากพระบรมมหาราชวังประดิษฐานบนพระมหาพิชัยราชรถ เคลื่อนสู่มณฑลพิธีท้องสนามหลวง อัญเชิญพระบรมโกศเวียนรอบพระเมรุมาศ จากนั้นจึงอัญเชิญพระบรมโกศขึ้นประดิษฐานเหนือพระจิตกาธาน แล้วจึงถวายพระเพลิง วันรุ่งขึ้นอัญเชิญพระบรมอัฐิและพระบรมราชสรีรางคารจากพระเมรุมาศไปประดิษฐานในพระบรมมหาราชวัง

การอัญเชิญพระบรมศพจากพระมหาปราสาทไปสู่พระเมรุมาศ หรืออัญเชิญพระบรมอัฐิจากพระเมรุมาศมาสู่พระบรมมหาราชวัง พระบรมราชสรีรางคารไปบรรจุหรือลอยพระอังคาร ตามโบราณกาลจะอัญเชิญไปด้วยขบวนพระราชอิสริยยศ ซึ่งเรียกว่า “ริ้วขบวน”

ริ้วขบวนพระราชอิสริยยศตามโบราณราชประเพณี

ริ้วขบวนพระราชอิสริยยศตามโบราณราชประเพณี ในแต่ละริ้วขบวนมีคนหาม คนอุดซึกจำนวนมาก พร้อมด้วยเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศ ได้แก่ เครื่องสูง พระกลด บังสุรย์พัดโบก บังแทรก พุ่มเงิน พุ่มทอง จามร พระอภิรัฐมนตรีชามสาย แวดล้อมตามพระราชนันดรศักดิ์แห่งพระบรมศพ หรือพระศพนั้น ๆ พริ้วพร้อมด้วยเครื่องประโคม เช่น สังข์แตร ปี่ กลองชนะ พร้อมสรรพด้วยโขนพลโยธาแห่หน้าตามแหงเสด็จทั้งคู่แห่ คู่เคียง เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเข้าขบวนและเคลื่อนขบวนไปอย่างมีระเบียบและสง่างาม

การจัดริ้วขบวนเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ เป็นสิ่งสำคัญจึงต้องบูรณะและตกแต่งราชรถ รวมทั้งราชยาน คานหาม ให้พร้อมสำหรับการอัญเชิญพระบรมศพ พระบรมอัฐิ และพระบรมราชสรีรางคาร รวมทั้งชักซ้อมการเคลื่อนขบวนให้ดังตามประหนึ่งราชรถเคลื่อนบนหมู่เมฆส่งเสด็จสู่สรวงสวรรค์

ในริ้วขบวนมีเครื่องสูงประกอบพระอิสริยยศที่สืบทอดคติความเชื่อเกี่ยวกับการจัดงานพระบรมศพ หรือพระศพของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์เมื่อส่งเสด็จสู่สวรรคาลัยมาเป็นเวลายาวนาน จนกล่าวได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมราชประเพณีที่สำคัญของชาติ

เครื่องประกอบพระอิสริยยศในริ้วขบวน จำแนกได้เป็นฉัตร เครื่องสูง ราชยาน ราชรถ รูปเทวดา และรูปสัตว์หิมพานต์ ทั้งที่ปรากฏในริ้วขบวนแห่งพระศพที่มีมาแต่โบราณ และที่ประดับบนชั้นฐานพระเมรุ ณ ท้องสนามหลวง ซึ่งสมควรที่จะกล่าวถึงต้นกำเนิดที่มาของคติความเชื่อและพัฒนาการในการนำมาประกอบในพระราชพิธีที่ปรับเปลี่ยนไปบ้างตามกาลเวลา เพื่อความเหมาะสมกับกาลเวลาที่ก้าวหน้าแต่มิได้ละเลยถึงเอกลักษณ์ของราชสำนักไทย โดยในบทความนี้จะกล่าวถึง ฉัตร เครื่องสูงสำคัญสำหรับพระราชอิสริยยศและพระอิสริยยศ

ฉัตร : เครื่องสูงสำคัญสำหรับพระราชอิสริยยศและพระอิสริยยศ

ฉัตร เป็นเครื่องสูง มีรูปร่างคล้ายร่มที่ซ้อนกันขึ้นไปเป็นชั้น ๆ โดยชั้นบนมีขนาดเล็กกว่าชั้นล่าง จัดเป็นสัญลักษณ์แห่งความเป็นผู้มีอำนาจ และเป็นเครื่องหมายมงคลที่สำคัญสิ่งหนึ่งตามคติความเชื่อของอินเดียโบราณว่าด้วยมงคล 108 และในจีนจัดเป็นเครื่องหมายมงคลที่เนื่องในพระพุทธศาสนาสิ่งหนึ่งในมงคล 8

ฉัตรเป็นเครื่องสูงที่ใช้ทั้งสำหรับแหวน ปัก ตั้ง หรือเชิญเข้ากระบวนแห่เป็นเกียรติยศ กล่าวว่ ฉัตรพัฒนามาจากร่มและร่มพัฒนามาจากใบบัวที่ใช้คลุมศีรษะกันสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา เช่น แดด ฝน ต่อมาบุคคลสำคัญที่เป็นหัวหน้ามีผู้กางกันร่มให้ร่มจึงใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงตนของผู้เป็นหัวหน้า เมื่อปรากฏในที่สาธารณะหรือผู้เป็นแม่ทัพนายกองในยามออกศึกสงคราม คำราชาศัพท์ของร่ม คือ กลด และคันหนึ่งมักมีเพียงชั้นเดียว สัญลักษณ์ดังกล่าวมีปรากฏมาแต่โบราณทั้งในอินเดีย อียิปต์ จีน และในเมื่อมีการรบกันระหว่างอาณาจักร แม่ทัพหรือกษัตริย์ผู้ชนะนิยมแสดงความยิ่งใหญ่ด้วยการยึดร่มของข้าศึกที่ตีได้ตามไปในกระบวนทัพของตน ถือว่าเป็นเกียรติยศยิ่งเมื่อในกระบวนแห่มีร่มจากเมืองต่าง ๆ จำนวนมาก

ต่อมาคติความเชื่อของอินเดียโบราณ โดยเฉพาะที่เนื่องในพระพุทธศาสนา ในเรื่องของพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ มีชัย ทั้ง 8 ทิศ หรือ 10 ทิศ ที่รวมขึ้นสวรรค์และบาดาลไว้ด้วย เป็นความเชื่อที่ว่าทรงชนะในจักรวาล ดังนั้น ความเป็นพระจักรพรรดิที่แสดงด้วยจำนวนร่มนี้มีปรากฏมาแต่โบราณ ดังหลักฐานที่ปรากฏในศิลปกรรม อาทิ ภาพพระพุทธรูปเจ้าหรือสัญลักษณ์แทนพระองค์ เช่น รอยพระพุทธรูปบาท เสด็จออกมหาภิเนษกรมณ์ หรือปรากฏพระองค์ ณ ที่ใดจะมีพระอินทร์กั้นกวดถวายเสมอ เช่น ภาพสลักที่สุโขทัย ความเชื่อว่าพระพุทธรูปเจ้าทรงเป็นพระจักรพรรดิแห่งโลกุตตรและจักรวาล พระสุญของพระองค์จึงมีร่มหรือฉัตรซ้อนเป็นชั้น ๆ เรียกว่า ฉัตรราวลิ อยู่เหนือองค์สุญ ซึ่งไทยเราเรียกยอดสุญเจดีย์ส่วนนี้ว่า ปล้องไฉน

คติความเชื่อนี้ได้แพร่มาในประเทศไทยพร้อมการรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาสำหรับแผ่นดิน ดังปรากฏหลักฐานโบราณวัตถุตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 11 และไทยถือว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระจักรพรรดิ หมายถึงผู้ชนะศึก ทั้ง 8 ทิศ จึงนำเอาร่มของเมืองขึ้นทั้ง 8 ทิศ มารวมซ้อนเข้าด้วยกันเป็นชั้น ๆ และเพิ่มทิศของตนเองอีก 1 ทิศ รวมเป็น 9 ทิศ และถือว่าสีวเป็นมงคลเรียกว่า ร่มสีวหรือเศวตฉัตร ฉัตรสำหรับพระมหากษัตริย์ผู้เป็นจอมทัพหรือพระจักรพรรดิ จึงมี 9 ชั้น จัดเป็นเครื่องสูงที่มีความสำคัญสูงสุด เช่นเดียวกับพระมหามงกุฎ เศวตฉัตร 9 ชั้น เรียกว่า นพปฎลมหาเศวตฉัตร

มีหลักฐานว่าไทยเราใช้ฉัตรเป็นเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศสำหรับพระมหากษัตริย์ ตั้งแต่สมัยอยุธยา รัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง ดังปรากฏในกฎมณเฑียรบาล ฉบับศักราช 720 หรือ พ.ศ. 1901 ซึ่งฉัตรในครั้งนั้นเรียกว่า อภิกรม เจ้านายซึ่งดำรงพระยศหรือตำแหน่ง หน่อสมเด็จพระพุทเจ้าได้อภิกรม 3 ชั้น พระอุปราชได้อภิกรม 2 ชั้น ในสมัยรัตนโกสินทร์ มีฉัตร 4 ชนิด คือ ฉัตรขาวหรือเศวตฉัตร ฉัตรขาวลายทอง ฉัตรตาด และฉัตรโหมด การใช้จำนวนชั้นของฉัตรเป็นการแสดงพระราชอิสริยยศด้วย วิธีการใช้มีทั้งการแหวนและการปักตั้ง

เศวตฉัตร 9 ชั้น

เศวตฉัตร 9 ชั้น ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ที่ทรงรับพระบรมราชาภิเษกตามโบราณขัตติยราชประเพณีแล้ว เรียกว่าพระนพปฎลมหาเศวตฉัตร เรียกอย่างย่อว่า พระมหาเศวตฉัตร ลักษณะเป็นฉัตรผ้าขาว 9 ชั้น แต่ละชั้นมีระบายขลิบทองแผ่ลวดซ้อน 3 ชั้น ฉัตรชั้นล่างสุดห้อยอุษะจำปาทอง เศวตฉัตรแบบนี้ใช้แหวนหรือปักในสถานที่และโอกาสต่าง ๆ คือ

- ใช้ปีกเหนือราชบัลลังก์ในท้องพระโรง พระมหาปราสาทราชมณเฑียรสถาน
- ในรัชกาลที่ 9 ใช้ปีกเหนือพระที่นั่งภัทรบิฐเมื่อครั้งทรงรับพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก
- ใช้แขวนเหนือพระแท่นราชบรรจรณ์ภายในพระมหามณเฑียร
- ใช้แขวนเหนือพระบรมโกศทรงพระบรมศพ ณ ที่ประดิษฐานพระบรมศพ
- ใช้ปีกยอดพระเมรุมาศ
- ใช้ปีกบนพระยานมาศสามลำคานในการเชิญพระบรมศพโดยขบวนพระบรมราชาอิสริยยศ
- ใช้ปีกเหนือเกรินขณะเชิญพระบรมโกศพระบรมศพขึ้นสู่พระมหาพิชัยราชรถ และเชิญขึ้นประดิษฐานบนพระเมรุมาศ
- ใช้แขวนเหนือพระจิตกาธานเมื่อสุมเพลิงและเก็บพระบรมอัฐิ

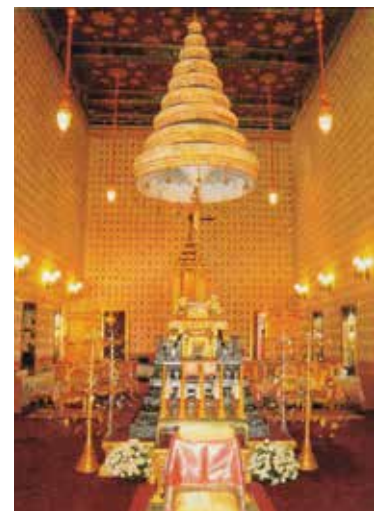
นอกจากพระเศวตฉัตร หรือฉัตรผ้าขาว ที่กล่าวแล้ว แต่โบราณราชประเพณี ยังมีฉัตรที่ใช้สำหรับพระบรมศพ คือ ฉัตรปักประดับยอดพระโกศพระบรมอัฐิ (ทั้งนี้เนื่องจากยอดพระโกศปกติเป็นยอดพุ่มข้าวบิณฑ์ เมื่อเชิญออกจากที่ประดิษฐาน จึงถอดพุ่มข้าวบิณฑ์ออก ถวายฉัตรแทน) กับฉัตรสำหรับปักพระเบญจา ที่ประดิษฐานพระบรมศพด้วย ซึ่งฉัตรปักประดับยอดพระโกศพระบรมอัฐิเป็นฉัตรทองคำจำลองรูปทรงจากฉัตรที่ใช้ปักหรือแขวนแสดงพระอิสริยยศ

ลักษณะของฉัตรปักประดับยอดพระโกศ สำหรับพระบรมอัฐิพระมหากษัตริย์ ลักษณะเป็นฉัตรทองคำลงยา 9 ชั้น องค์ฉัตรเป็นลายสลักโปร่ง ภายในบุผ้าขาว

ฉัตรปักพระเบญจา

พระเบญจา เป็นพระแท่นสำหรับตั้งเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศพระโกศพระบรมอัฐิ ซึ่งที่มุมพระเบญจาจัดตั้งฉัตรทองทรงกระบอกลายสลักโปร่ง 5 ชั้น เรียกว่า ฉัตรปักพระเบญจา หนึ่งสำหรับ มี 8 องค์ ตั้งแต่งมุมพระเบญจา ทั้ง 4 มุม

นอกจากนั้น ยังมีฉัตรที่ใช้จัดตั้งในการพิธีหรือเชิญในขบวนแห่เป็นเกียรติยศ แต่โบราณ ได้แก่ ฉัตรราชวัติ เป็นฉัตรสีต่าง ๆ ที่เป็นแม่สี เดิมเรียกว่า ฉัตรเบญจรงค์ ใช้ปักรั้วราชวัติเป็นระยะประกอบด้วยฉัตรทอง ฉัตรเงิน ฉัตรนาก ฉัตรราชวัติมีกัณฑ์ชั้นสุดแต่ความสำคัญของงานพระมหากษัตริย์ ราชวดีมมพระมณฑป พระกระยาสนานและราชวดีพระเมรุมาศจะใช้ฉัตร 7 ชั้น พระราชวงศ์ชั้นสูง ราชวดีใช้ฉัตร 5 ชั้น ชนิดเดียวหรือใช้ฉัตร 7 ชั้น และฉัตร 5 ชั้น มีระบายชั้นเดียวมีรูปทรงเหมือนฉัตรเครื่องสูงบ้าง ทำเป็นรูปทรงกระบอกบ้าง ทำเป็นฉัตรระบายกลีบบัวบ้าง และมีทำด้วยโลหะสลักโปร่ง

อย่างไรก็ดี เครื่องประกอบพระราชอิสริยยศ หรือพระอิสริยยศ ประเภทเครื่องสูงยังมีที่ควรทราบ ได้แก่ บังพระสุริย์บังแทรก จามร ซึ่งมีการตกแต่งเป็น 2 แบบ ทั้งแบบปักหักทองขวาง และแบบทองแผ่ลวด ใช้เชิญไปในขบวนเพื่อกันแดดที่ร้อนจัด นอกจากเป็นเครื่องสูงเทิดพระเกียรติตามพระอิสริยยศศักดิ์ เช่นเดียวกับพัดโบก ที่ทำจากใบตาลตกแต่งให้งดงาม ใช้สำหรับรำเพยพัดให้มีลมเย็นสบาย

พุ่มดอกไม้เงินและพุ่มดอกไม้ทอง คล้ายกับพุ่มมยุรฉัตร ที่อินทร์ พรหม เชิญเป็นรั้วสองข้างของขบวนแห่ จัดเป็นเครื่องสูงที่สมมติเป็นพุ่มดอกไม้จากสวรรค์ ใช้ได้ทั้งในพระราชพิธีมงคลและอวมงคล แต่พุ่มมยุรฉัตรนั้นใช้เฉพาะในงานมงคล เช่น พระราชพิธีโสกันต์ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระเสลี่ยงกลีบบัว

พระเสลี่ยงกลีบบัว เป็นพระราชมณฑปที่ใช้กำลังพลหามจำนวน 16 คน สำหรับสมเด็จพระสังฆราชหรือพระราชาคณะนั่งอ่านพระอภิธรรมนำพระโกศพระบรมศพ จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทออกจากพระบรมมหาราชวัง ไปยังพระมหาพิชัยราชรถที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และนำขบวนพระบรมราชาอิสริยยศ เมื่อเชิญพระโกศพระบรมศพเวียนรอบพระเมรุมาศ

พระเสลี่ยงกลีบบัวสร้างด้วยไม้ปิดทองประดับกระจกทั้งองค์ มีคานหาม 2 คาน ได้รับการซ่อมบูรณะใน พ.ศ. 2527 เพื่อเป็นที่ประทับของพระราชาคณะอ่านพระอภิธรรมนำพระโกศพระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ขนาดกว้าง 0.82 เมตร ยาวรวมคาน 4.20 เมตร สูง 1.10 เมตร ลำคานเป็นไม้กลมกลึงทาสีแดง ปลายกลึงเป็นหัวเม็ดทรงมณฑป (มีรูปทรงกลมหรือเหลี่ยมซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เรียวขึ้นไปอย่างหัวเม็ดเสากะแยง) ปิดทองประดับกระจก ลำคานทำด้วยไม้กลึงกลมทาสีแดงเรียบ ปลายคานประดับหัวเม็ดปิดทองประดับกระจก แทนพระเสลี่ยงมีลักษณะเป็นฐานสิงห์บัวลูกแก้ว หน้ากระดานล่างปิดทองเรียบ เหนือเส้นลวดประดับกระจังตาอ้อยปิดทองประดับกระจก บัวอกไก่แกะสลักลายรักร้อยปิดทองประดับกระจก ขอบลูกแก้วประดับกระจังฟันปลาปิดทองทั้งด้านบนด้านล่าง ท้องไม้ทาสีแดงเรียบ ลวดบัวประดับกระจังฟันปลาปิดทอง บัวหงายแกะสลักลายบัวรวมปิดทองประดับกระจกซ้อนเส้นลวดเดินเส้นทอง หน้ากระดานบนประดับลายประจํายาม ก้ามปูประดับเส้นลวดเดินเส้นทอง เหนือหน้ากระดานบนประดับกระจังตาอ้อยซ้อนลายกลีบบัว ปิดทองประดับกระจก 3 ด้าน ขอบบนเหนือลายกลีบบัวทำเป็นราวพนักฟิงกลม ติดซี่ลูกกรงโปร่งปิดทองเรียบประดับกระจังปฏิญาณใหญ่รูปกลีบบัว ด้านนอกปิดทองประดับกระจก ส่วนด้านในปิดทองเรียบ 3 ด้าน พนักฟิงหลังซึ่งซ้อนอยู่ในกระจังปฏิญาณ ด้านหน้าปิดทองเรียบ ด้านหลังแกะสลักลายปิดทองประดับกระจก

ราชรถ ราชยาน

ราชรถ ราชยาน เป็นหนึ่งในเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงฐานะอันศักดิ์สิทธิ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งการใช้ราชรถราชยานในราชสำนักนั้นมีมาตั้งแต่โบราณกาล ปรากรฐหลักฐานชัดเจนในสมัยอยุธยา และเป็นราชประเพณีสืบเนื่องต่อมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ราชรถ หมายถึง พาหนะแห่งพระมหากษัตริย์ ในสมัยโบราณน่าจะพัฒนามาจากเกวียนขนาดเล็กที่นั่งได้เพียงคนเดียว และเทียมด้วยม้าหรือสัตว์อื่น เช่น วัว ลา ล่อ หรือแม้แต่คนในสมัยโบราณการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ จะใช้พาหนะในรูปแบบต่าง ๆ ตามฐานะของผู้ใช้ ซึ่งนอกจากจะเป็นการใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว พาหนะนั้น ๆ จะเป็นเครื่องหมายแสดงตำแหน่งทางราชการของผู้เป็นเจ้าของ ราชรถมีทั้งที่เทียมด้วยม้าและลากด้วยกำลังคน ซึ่งราชรถที่เทียมด้วยม้ามักเป็นรถศึก และรถที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้เมื่อเสด็จประพาสในที่ต่าง ๆ นอกพระราชวัง สำหรับราชรถที่ลากด้วยคนนั้นจะมีขนาดใหญ่ และใช้ในการพระราชพิธีสำคัญ เช่น พระราชพิธีพระบรมศพ

ราชยาน หมายถึงพาหนะสำหรับพระเจ้าแผ่นดินและพระราชวงศ์ คำว่า ยาน ตามที่บัญญัติไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง เครื่องนำไป หรือพาหนะต่าง ๆ เช่น รถ เกวียน เรือ เป็นต้น เมื่อนำมาสมรสกับคำว่า ราช ซึ่งหมายถึงพระเจ้าแผ่นดิน จึงหมายถึงพาหนะสำหรับพระเจ้าแผ่นดินและพระราชวงศ์ ได้แก่ ราชรถ (รถพระที่นั่ง) ราชยาน พระคชาธาร (ช้างพระที่นั่ง) ม้าต้น และเรือพระที่นั่ง ราชยาน เป็นเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ส่วนยาน เป็นเครื่องประกอบยศของบุคคลชั้นสูงในสังคมสมัยโบราณ แสดงให้เห็นฐานะและอำนาจอันแตกต่างจากสามัญชนทั่วไป

ในสมัยอยุธยา มีหลักฐานกล่าวถึงการใช้ราชรถในพระราชพิธีต่าง ๆ เช่น การอัญเชิญผ้าพระกฐิน การอัญเชิญพระราชสาสน์จากพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศสในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อพุทธศักราช 2230 เดิมทีมีโรงเก็บราชรถในพระราชวัง แต่ถูกเพลิงไหม้ไปสิ้นเมื่อครั้งเสียกรุงครั้งที่ 2 และในสมัยกรุงธนบุรีไม่ปรากฏว่ามีการสร้างราชรถเพื่อใช้ในการพระเมรุ เมื่อสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนากรุงเทพฯ เป็นราชธานีในพุทธศักราช 2325 ทรงโปรดฯ ให้สร้างราชรถขึ้นมา 7 องค์ เพื่อถวายพระเพลิงพระอัฐิสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกในพุทธศักราช 2339 นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ราชรถ ราชยาน จึงเป็นหนึ่งในเครื่องประกอบในริ้วขบวนพระบรมราชอิสริยยศ พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ

เวชยันตราซรถ

เวชยันตราซรถ มีลักษณะเป็นราชรถทรงบุษบก ทำด้วยไม้แกะสลักลงรักปิดทองประดับกระจก สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เพื่อใช้เป็นรถที่นำรองในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระอัฐิสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก ในปี พ.ศ. 2339 และใช้เป็นราชรถสำหรับทรงพระศพพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงพระอิสริยยศที่รองลงมา เมื่อพระมหาพิชัยราชรถชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ จึงใช้เวชยันตราซรถเป็นรถทรงพระบรมศพ แต่เรียกในหมายรับสั่งว่า “พระมหาพิชัยราชรถ”

เวชยันตราซรถ มีความกว้าง 4.90 เมตร ยาว 17.50 เมตร สูง 11.70 เมตร น้ำหนัก 12.25 ตัน จำนวนพลุดซึก 206 นาย (ด้านหน้า 100 นาย ด้านหลัง 96 นาย) และผู้ควบคุม 5 นาย

ขบวนพระบรมราชอิสริยยศ
พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ระหว่างวันที่ 26 - 29 ตุลาคม 2560

สำหรับขบวนพระบรมราชอิสริยยศ และเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ระหว่างวันที่ 26 - 29 ตุลาคม 2560 มีทั้งหมด 6 รั้วขบวน โดยรายละเอียดดังนี้

วันที่ 26 ตุลาคม 2560 ขบวนพระบรมราชอิสริยยศ
และเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จะมีด้วยกัน 3 รั้วขบวน

รั้วขบวนที่ 1 พระยานมาศสามลำคาน

พระยานมาศสามลำคาน เป็นยานที่มีคานหามขนาดใหญ่ ทำด้วยไม้จำหลักลวดลายลงรักปิดทอง มีพนักโดยรอบ 3 ด้าน และมีคานหาม 3 คาน จึงเรียกว่าพระยานมาศสามลำคาน อยู่ในขบวนพระบรมราชอิสริยยศรั้วที่ 1 ใช้สำหรับอัญเชิญพระบรมโกศจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทในพระบรมมหาราชวัง ไปประดิษฐานบนพระมหาพิชัยราชรถ ที่จอดเทียบรออยู่ใกล้พลับพลาบริเวณทิศตะวันออกของวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

พระราชยานองค์นี้สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เพื่อใช้อัญเชิญพระบรมโกศพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเป็นครั้งแรก

สำหรับเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศ รั้วขบวนที่ 1 จะเป็นการเชิญพระโกศทองใหญ่โดยพระยานมาศสามลำคานจากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาทผ่านทางประตูเทวาภิรมย์ จากนั้นใช้เส้นทางถนนมหาราช เลี้ยวเข้าสู่ถนนท้ายวัง มุ่งไปยังถนนสนามไชย เชิญพระโกศทองใหญ่ขึ้นประดิษฐานในบุษบกพระมหาพิชัยราชรถ บริเวณหน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม รวมระยะทาง 817 เมตร ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

รั้วขบวนที่ 2 พระมหาพิชัยราชรถ

พระมหาพิชัยราชรถมีลักษณะเป็นราชรถทรงบุษบก ทำด้วยไม้แกะสลักลงรักปิดทอง ประดับกระจก อยู่ในขบวนพระบรมราชอิสริยยศ รั้วที่ 2 พระมหาพิชัยราชรถสร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เมื่อ พ.ศ. 2338 เพื่ออัญเชิญพระบรมอัฐิสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก (ทองดี) ออกท้องพระเมรุเพื่อถวายพระเพลิงในปี พ.ศ. 2339 ต่อมาใช้อัญเชิญพระบรมโกศพระมหากษัตริย์และพระโกศพระบรมวงศ์จนถึงปัจจุบัน

พระมหาพิชัยราชรถเป็นราชรถที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในริ้วขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ด้วยความสูง 11.20 เมตร กว้าง 4.84 เมตร ยาว 18 เมตร และด้วยน้ำหนักถึง 13.7 ตัน จึงต้องใช้พลฉุดชักเพื่อเคลื่อนพระมหาพิชัยราชรถทั้งหมด 216 นาย แบ่งเป็นส่วนด้านหน้า 172 นาย ด้านหลัง 44 นาย และพลควบคุม 5 นาย

ในริ้วขบวนที่ 2 นี้ จะมีการนำเกรินบันไดนาคมาใช้เชิญพระโกศพระบรมศพ ขึ้นหรือลงจากราชรถและพระเมรุมาศ แทนการใช้นั่งร้านไม้ต่อยกสูงแบบสมัยโบราณ ที่ใช้กำลังคนยกขึ้นลงซึ่งมีความยากลำบาก ไม่สะดวก โดยทำเป็นรางเลื่อนขึ้นลงด้วยก้านหมุน ลักษณะการใช้งานเหมือนลิฟต์ในปัจจุบัน มีแท่นที่วางพระโกศเพื่อสะดวกในการเคลื่อนย้าย ขึ้นหรือลง ลักษณะเป็นแท่นสี่เหลี่ยม ขอบฐานแกะสลักลายปิดทองประดับกระจก ท้ายเกรินเป็นพื้นลวดระดับลงมา ซึ่งเป็นที่สำหรับเจ้าพนักงานภูษามาลาขึ้นนั่งประคองพระโกศพระบรมศพ มีลักษณะคล้ายท้ายสำเภา ด้านข้างบุผ้าตาดทอง มีราวทั้งสองข้าง ตกแต่งเป็นรูปพญานาค จึงเรียกว่า “เกรินบันไดนาค”

เกรินบันไดนาค คิดค้นโดยสมเด็จพระสัมพันธวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี พระโอรสในสมเด็จพระที่นั่งเธอ เจ้าฟ้ากรมพระศรีสตุรงค์ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2354 ใช้ครั้งแรกในงานพระเมรุพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พ.ศ. 2355

เกรินบันไดนาค มีความกว้าง 1.525 เมตร ยาว 2.365 เมตร สูง 4.40 เมตร ส่วนฐานมีความกว้าง 1.786 เมตร ยาว 3.06 เมตร จำนวนพลในการควบคุม 20 นาย

สำหรับเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ริ้วขบวนที่ 2 จะเป็นการเชิญพระโกศทองใหญ่ขึ้นประดิษฐานในบุษบกพระมหาพิชัยราชรถโดยเกรินบันไดนาค จากหน้าวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ไปทางถนนสนามไชย ยাত্রาขบวนแห่เชิญพระโกศทองใหญ่ จากถนนสนามไชย เข้าสู่ถนนราชดำเนินใน จากนั้น ขบวนพระบรมราชอิสริยยศแห่เชิญพระโกศทองใหญ่ เข้าสู่ท้องสนามหลวง รวมระยะทาง 890 เมตร ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

ริ้วขบวนที่ 3 ราชรถปืนใหญ่

ราชรถปืนใหญ่ เป็นราชรถที่เชิญพระโกศพระบรมศพ พระศพของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์ ที่ทรงรับราชการทหารเมื่อครั้งดำรงพระชนม์ชีพ แทนพระยานมาศสามลำคานตามธรรมเนียมเดิมจากพระบรมมหาราชวังหรือวังของพระบรมวงศ์ พระองค์นั้น ๆ สู่มะรุมาศ หรือพระเมรุ และแห่อุตราวัฏ (เวียนซ้าย) รอบพระเมรุมาศ 3 รอบ ซึ่งธรรมเนียมใหม่นี้เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพจอมพล พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช เมื่อ พ.ศ. 2459 เป็นครั้งแรก และครั้งหลังสุดในการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เมื่อ พ.ศ. 2493

ราชรถปืนใหญ่เชิญพระโกศพระบรมศพในการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร

ในหมายกำหนดการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ เรียกราชรถนี้ ว่า “ราชรถปืนใหญ่รางเกวียน” ส่วนในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพเรียกว่า “รถปืนใหญ่” “เกวียนรางปืน” “รถปืนใหญ่รางเกวียน” และ “รางเกวียนปืนใหญ่”

สำหรับเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ริ้วขบวนที่ 3 จะเป็นการเชิญพระโกศทองใหญ่ลงจากพระมหาพิชัยราชรถโดยเกรินบันไดนาค ประดิษฐานพระโกศทองใหญ่บนราชรถปืนใหญ่ ตั้งขบวนพระบรมราชอิสริยยศเข้าสู่ราชวัติเวียนพระเมรุมาศโดยอูตราวัฏ (เวียนซ้าย) 3 รอบ เวียนพระเมรุมาศครบ 3 รอบแล้ว เทียบราชรถปืนใหญ่ที่เกรินบันไดนาคพระเมรุมาศ เชิญพระโกศทองใหญ่ขึ้นประดิษฐาน ณ พระจิตกาธาน รวมระยะทาง 260 เมตรต่อรอบ ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

วันที่ 27 และ 29 ตุลาคม 2560 ขบวนพระบรมราชอิสริยยศ และเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จะมีด้วยกัน 3 ริ้วขบวน

ริ้วขบวนที่ 4 และริ้วขบวนที่ 5 พระที่นั่งราชนทรยาน

พระที่นั่งราชนทรยาน เป็นพระราชยานที่ใช้ประดิษฐานพระโกศพระบรมอัฐิในขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ริ้วที่ 4 และริ้วที่ 5 ดังนี้

ขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ริ้วที่ 4 เชิญพระโกศพระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐานในบุษบกพระที่นั่งราชนทรยาน จากพระเมรุมาศ ท้องสนามหลวง เข้าสู่พระบรมมหาราชวัง

ขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ริ้วที่ 5 เชิญพระโกศพระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐานในบุษบกพระที่นั่งราชนทรยาน จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ขึ้นประดิษฐาน ณ พระวิมานบนพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

พระที่นั่งราชนทรยาน เก็บรักษาอยู่ในโรงราชรถ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร เป็นพระราชยานที่สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ลักษณะเป็นทรงบุษบกย่อมุมไม้สิบสอง หลังคาซ้อน 5 ชั้น สร้างด้วยไม้ แกะสลักลงรักปิดทองประดับกระจก พนักพิงและกระจังปฏิญาณแกะสลักเป็นภาพเทพพนมไว้ตรงกลาง และมีรูปครุฑขนาดประดับที่ฐาน มีคานสำหรับหาม 4 คาน ใช้คนหาม 56 คน แต่เวลาปกติจะคงคานประจำไว้ 2 คาน ใช้ในการเสด็จพระราชดำเนิน โดยขบวนแห่อย่างใหญ่ที่เรียกว่า “ขบวนสี่สาย” เช่น ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกจะเสด็จพระราชดำเนินจากพระราชมณเฑียรไปถวายสักการะพระพุทธรูปมหาณิรัตน์ปฏิมากร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม นอกจากนี้ ยังใช้ในการเชิญพระโกศพระบรมอัฐิพระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินี และพระอัฐิพระบรมวงศ์ จากพระเมรุมาศ พระเมรุ ท้องสนามหลวง ไปยังพระบรมมหาราชวังอีกด้วย

พระราชนทรยานน้อย เป็นพระราชยานที่ใช้ในการประดิษฐานพระบรมราชสรีรางคาร เข้าสู่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมมหาราชวัง พระราชนทรยานน้อยมีลักษณะเป็นทรงบุษบก สร้างด้วยไม้แกะสลักลงรักปิดทองประดับกระจกทั้งองค์ ขนาดกว้าง 100 เซนติเมตร ยาว 548 เซนติเมตร รวมคานหาม สูง 414 เซนติเมตร มีคานสำหรับหาม 4 คาน จำนวนคนหาม 56 คน

สำหรับเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ร้วขบวนที่ 4 จะมีขึ้นในวันที่ 27 ตุลาคม 2560 โดยเป็นการเชิญพระโกศพระบรมอัฐิขึ้นประดิษฐานในบุษบกพระที่นั่งราชนทรยาน และเชิญพระบรมราชสรีรางคาร ขึ้นประดิษฐานในพระที่นั่งราชนทรยานน้อยจากพระเมรุมาศเข้าสู่พระบรมมหาราชวัง

เคลื่อนขบวนพระบรมราชอิสริยยศเชิญพระโกศพระบรมอัฐิ พระบรมราชสรีรางคาร ขบวนพระบรมราชอิสริยยศเชิญพระบรมราชสรีรางคารโดยพระที่นั่งราชนทรยานน้อย แยกเข้าวัดพระศรีรัตนศาสดารามเชิญพระผอบพระบรมราชสรีรางคาร พักไว้ที่พระศรีรัตนเจดีย์

ขบวนพระบรมราชอิสริยยศเชิญพระโกศพระบรมอัฐิ โดยพระที่นั่งราชนทรยาน เข้าประตูพิมานไชยศรี เชิญพระโกศพระบรมอัฐิจากพระที่นั่งราชนทรยานเข้าสู่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ประดิษฐานที่บุษบกแว่นฟ้าทองรวมระยะทาง 1,074 เมตร ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

ส่วนเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ร้วขบวนที่ 5 จะมีขึ้นในวันที่ 29 ตุลาคม 2556 โดยเป็นการเชิญพระโกศพระบรมอัฐิโดยพระที่นั่งราชนทรยาน จากพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ขึ้นประดิษฐาน ณ พระวิมาน บนพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท รวมระยะทาง 63 เมตร ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

ร้วขบวนที่ 6 ขบวนกองทหารม้า

ขบวนกองทหารม้า เชิญพระบรมราชสรีรางคารจากพระศรีรัตนเจดีย์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยรถยนต์พระที่นั่งออกจากพระบรมมหาราชวัง ทางประตูวิเศษไชยศรี ไปยังวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม และนำไปบรรจุ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

ซึ่งเส้นทางขบวนพระบรมราชอิสริยยศ ร้วขบวนที่ 6 จะมีขึ้นในวันที่ 29 ตุลาคม 2560

ที่มา www.kingrama9.net และสามารถค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ดังกล่าวข้างต้น

ดอกไม้จันทน์

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดกิจกรรม “โครงการจิตอาสาประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช” ด้วยทรงพระราชอนุสรณ์คำนึงถึงพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และทรงเข้าพระทัยถึงความรู้สึกของประชาชนชาวไทยว่ายังคงรำลึกถึงพระองค์มิเสื่อมคลาย และมีความประสงค์จะทำการที่แสดงถึงความจงรักภักดีและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ และเพื่อให้เกิดความสามัคคีในประชาชนโดยการมีส่วนร่วมทั้งกำลังกาย กำลังความคิดและสติปัญญาด้วยจิตอาสาในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทานเพื่อเป็นพระราชกุศลอุทิศถวายครั้งสุดท้าย ทั้งยังเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้และฝึกทักษะในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ต่อยอดสร้างอาชีพแก่ตนเองและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

การทำดอกไม้จันทน์ในงานพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ รัฐบาลได้กำหนดประเภทของดอกไม้ที่ใช้ในงานพระราชพิธีไว้ 7 แบบชนิด ซึ่งต้องทำจากวัสดุธรรมชาติ อาทิ กระดาษสีที่ใช้ทำดอกไม้จันทน์โดยเฉพาะ หรือจะเป็นใบไม้ อย่างใบโพธิ์ ใบยางพารา ช้างข้าวโพด ประเภทของดอกไม้จันทน์ที่รัฐบาลกำหนดขึ้นมานั้น สื่อความหมายและมีความหมายแตกต่างกันไป ดังนี้

ดอกดารารัตน์

ดอกดารารัตน์ หรือดอก Daffodil เป็นดอกไม้ทรงโปรดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และพระราชทานให้กับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถอยู่เสมอ เมื่อครั้งยังทรงศึกษาและประทับอยู่ที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ นิยมใช้มอบให้แก่บุคคลอันเป็นที่รัก เพื่อบอกว่าไม่เคยหวังสิ่งใดตอบแทน และยังหมายถึง เกียรติยศ ความกล้าหาญ สัญลักษณ์ของความหวัง ชื่อดอกดารารัตน์ ยังมีความหมายที่ลึกซึ้ง โดยคำว่า ดารา หมายถึง ดวงดาว คือสิ่งที่อยู่สูงสุด คำว่า รัตน์ หมายถึง แก้ว คือ สิ่งที่มีค่า

ดอกกุหลาบ

ดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักอันบริสุทธิ์ ด้วยอานุภาพแห่งความจงรักภักดีของทวยราษฎร์ที่ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในองค์พระประมุขของชาติ เพื่อถวายความอาลัยเป็นครั้งสุดท้ายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ผู้เป็นกษัตริย์ที่รักยิ่งของปวงชนชาวไทย

ดอกพุดตาน

ดอกพุดตานเป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคงและความอุดมสมบูรณ์ ชาวจีนเชื่อว่าเป็นไม้มงคลเพราะดอกพุดตานเปลี่ยนสีได้ถึงสามสีภายในวันเดียวกันซึ่งเปรียบเสมือนวัฏจักรของชีวิตมนุษย์ที่เริ่มต้นเปรียบเหมือนเด็กที่เป็นผ้าขาว เติบโตขึ้นพร้อมกับสีสรรที่แต่งแต้มขึ้นมาจนกระทั่งสูงอายุมากขึ้นพร้อมกับสีที่เข้มขึ้นจนกระทั่งร่วงโรยจากไป เพื่อเป็นการระลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณและพระราชกุศลอุทิศถวายครั้งสุดท้ายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ดอกชบาทิพย์

ดอกชบาทิพย์เป็นดอกไม้ที่สร้างสรรค์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อสื่อถึงการดับสูญและความเป็นทิพย์และเพื่อเป็นการถวายความอาลัยเป็นครั้งสุดท้ายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระผู้ทรงสถิตในดวงใจของประชาชาษฎร์ชั่วนิรันดร์

ดอกกล้วยไม้

ดอกกล้วยไม้เป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคง ความรักและความสง่างามสมดังพระมหากษัตริย์คุณในการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้ขจรขจายไปทั้งแผ่นดินไทยตลอดถึงนานาประเทศทั่วโลก

ดอกชบาหนู

ดอกชบาหนูเปรียบเสมือนความอาลัยในการสูญเสียของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า เป็นสัญลักษณ์ที่แทนดวงใจไทยทุกดวงในการน้อมส่งเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในการพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ

ทั้งนี้ ท่านสามารถดาวน์โหลดคู่มือ การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์พระราชทาน ได้ทางเว็บไซต์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน www.ombudsman.go.th/10/download/Flowers-Invention-Guide.pdf

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วย นายบูรณัฐ ฐานาคุศลย์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน นายรักษเกษชา ฉ่ำฉาย เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะ ร่วมประชุมคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2560 ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยนายธาวิณ อินทร์จำนงค์ รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะ ร่วมประชุมหารือและลงพื้นที่ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนและพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทับลาน อำเภอวังน้ำเขียว หลังปัญหายึดเยื้อยาวนาน กินพื้นที่กว่า 2.6 แสนไร่ ในการนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ยังได้กำชับให้ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เร่งดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าไม้อย่างถูกต้องเป็นธรรม เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2560 ณ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ร่วมกับสำนักตรวจสอบเรื่องร้องเรียน เข้าร่วมงาน GovChannel Roadshow 2017 ซึ่งจัดขึ้นโดยสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่และช่องทางการร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนให้บริการรับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาด้านกฎหมายกับประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งภายในงาน นายสัจด์ ปิฎวี รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ยังได้ให้เกียรติร่วมเสวนาในหัวข้อ “ราชการทันสมัยกับงานบริการดิจิทัล เพื่อประชาชนที่รวดเร็ว ทันใจ” อีกด้วย เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2560 ณ โรงแรมอวานี จังหวัดขอนแก่น

สำนักสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์ ร่วมกับ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร สำนักอำนวยการ และสำนักตรวจสอบเรื่องร้องเรียน จัดงานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 65 พรรษา 28 กรกฎาคม 2560 ครั้งที่ 1 ณ จังหวัดเพชรบุรี โดยเป็นการร่วมบริจาคคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ และเครื่องดนตรีเบลโลล่า ให้กับนักเรียนผู้พิการทางการมองเห็นและการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานนี้ มีนายบุรณ์ ฐาปนดุลย์ผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วย นายรักษเกชา แฉฉฉาย เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และนาย สจิต ปัตวี รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เข้าร่วมงาน ในครั้งนี้ด้วย เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 ณ โรงเรียนธรรมิกวิทยา จังหวัดเพชรบุรี

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยนายธาวิณ อินทร์จ้านงค์ รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ร่วมประชุมหารือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน กรณี ประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือขาดอากาศบริสุทธิ์ในการหายใจ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดจากการเผาสุกป่าสงวนและป่าต้นน้ำ เพื่อเตรียมพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อันส่งผลให้เกิดฝุ่นควัน กระจายทั้งภาคเหนือ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 ณ สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน

นางสาวจงดี หมายดี รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เข้าร่วมประชุมรับฟังความเห็น (ร่าง) แผนแม่บทสำนักงาน ป.ป.ช. ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2560 ณ สำนักงาน ป.ป.ช. จังหวัดนนทบุรี

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทน ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยนายบุรณ์ ฐาปนดุลย์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้บริหารเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ร่วมบันทึกเทปโทรทัศน์ถวายพระพรเนื่องในโอกาสวันมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 65 พรรษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2560 ณ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7

นายรักษเกชา แฉฉฉาย เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน แถลงผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณี การจัดซื้อเรือดำน้ำ S-26T ระหว่างกองทัพเรือกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน และกรณีกระบวนการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2550 ว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2560 ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยคณะ เข้าร่วมงานเลี้ยงรับรองวันชาติสาธารณรัฐสิงคโปร์ ครบรอบ 52 ปี พร้อมมอบกระเช้าดอกไม้แสดงความยินดีแก่เอกอัครราชทูตแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ประจำประเทศไทย (H.E. Mrs. Chua Siew San) เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2560 ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรม แชนกรี-ลา

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วย นายธาวิน อินทร์จ๋านงค์ รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะ ร่วมประชุมหารือกับสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน กรณีการช่วยเหลือประชาชนที่ถูกดำเนินคดีอาญาในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560 ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายธาวิน อินทร์จ๋านงค์ รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เกียรติร่วมสนทนาสดในรายการสถานีประชาชน ทางสถานีโทรทัศน์ ไทยพีบีเอส ประเด็น “การแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนและพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา” เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560 ณ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ จัดกิจกรรมทำเพื่อสังคม ภายใต้โครงการอบรมหลักสูตร “พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ระดับต้นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2” เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2560 ณ จังหวัดเพชรบุรี โดยในช่วงเช้า นายรักษเกชา แฉฉาย เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้บรรยายให้ความรู้ในหัวข้อ “ผู้ตรวจการแผ่นดิน : ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ” ให้กับคณาจารย์และนักเรียนโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี ให้ได้รับทราบ ส่วนในช่วงบ่ายเป็นการดำเนินกิจกรรมปลูกต้นไม้ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ณ โรงเรียนวัดมณีเลื่อน จังหวัดเพชรบุรี

พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยนายบุญ ณัฐปนกุลย์ ผู้ตรวจการแผ่นดิน และนายรักษเกชา แฉฉาย เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เข้าร่วมพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 โดยร่วมพิธีทำบุญตักบาตร ณ พระลานพระราชวังดุสิต และร่วมพระราชพิธีลงนามถวายพระพร ณ พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2560

นายรักษเกชา แฉฉาย เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมด้วยคณะ ลงพื้นที่เพื่อหารือเรื่อง การเตรียมการจัดโครงการ “ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับจังหวัดเคลื่อนที่และสถานีประชาชนสัญจรจังหวัดลำพูน” ร่วมกับนายวิระชัย ภูเพียงใจ ผู้อำนวยการจังหวัดลำพูน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560 ณ ศาลากลางจังหวัดลำพูน

ที่ของข้าพเจ้าในโลกนี้ คือ
การที่ได้อยู่
ท่ามกลางประชาชนของข้าพเจ้า
นั่นคือ...คนไทยทั้งปวง

Ombudsman
Cool Words

ข้อความจากพระราชหัตถเลขา
ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

หากท่านใดมีข้อติชม ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น หรือต้องการแจ้งเปลี่ยนแปลงที่อยู่ กรุณาส่งรายละเอียดมาได้ที่
สำนักสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 5
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
หรือ ตู้ ปณ.333 ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ 10215
หรือส่งรายละเอียดทาง โทรสาร 0 2143 8364
โทรศัพท์ ติดต่อ คุณสรลลธร มั่นทยานนท์, คุณทศพล ทองธิราช และ คุณพิวัฒน์ จอมจิต
ที่หมายเลข 0 2141 9165, 0 2141 9262 และ 0 2141 9366

CONTACT

หาก...ไม่ได้รับความเป็นธรรม จาก ข้าราชการ หรือ พนักงานของรัฐ และ รัฐวิสาหกิจ
ร้องเรียนได้ที่ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โทร. 1676 (ฟรีทั่วประเทศ)

จดหมายข่าว
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

สิ่งตีพิมพ์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 11/2552
ปณฝ.ศูนย์ราชการฯ 10215

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 5 เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรสาร 0 2141 9100 โทรสาร 0 2143 8341 www.ombudsman.go.th

